

kwartaaloverzicht
binnenlandse veiligheidsdienst

4^e kwartaal 1979

. KWARTAALOVERZICHT

. BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

4e KWARTAAL 1979

I N D E X K W A R T A A L O V E R Z I C H T 4e KWARTAAL 1979

Blz.

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Propaganda-folders uit de Sowjet Unie	1
Registratie door Oostbloklanden van visagegevens ten behoeve van inlichtingen-activiteiten	4
Stagiairs uit satellietlanden	5
Activiteiten van de Iraakse inlichtingendienst in Nederland	8

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

Westeuropees communisme / Hernieuwde profilering eurocommunisme	11
SP weer voor het voetlicht	17
Nationaal Jeugd Front	22
Nationale Partij Nederland	27

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

European Conference of Conscripts Organisation (ECCO)	29
Molukkers: recente ontwikkelingen	32
Armeens terrorisme	36

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

PROPAGANDA-FOLDERS UIT DE SOWJET UNIE

In toenemende mate hebben zich de laatste jaren verontruste personen tot de Dienst gewend met de mededeling, dat zij propagandamateriaal uit de Sowjet Unie toegezonden kregen. In dit kader rees doorgaans de vraag hoe men in de USSR kon beschikken over naam en adres. Tegelijkertijd toonde men zich bevreesd voor een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer.

Propaganda

Sinds jaar en dag functioneert in de Sowjet Unie de propagandamachine als instrument voor het overbrengen van ideeën en gedachten op anderen. Kosten noch moeite worden daarbij gespaard. Vooral het Sowjetpersbureau Novosti (APN) speelt een rol bij het uitdragen van boodschappen over de Sowjet Unie naar het buitenland.

Het verspreidt zeer vele boekwerken, informatiebulletins en persoverzichten die in het buitenland meer inzicht in, en begrip voor de Sowjetmaatschappij diene te bewerkstelligen, waarbij het karakter van het Sowjetsysteem op een niet mis te verstane wijze wordt uitgedragen. Het effect van al deze inspanningen moet voor de USSR echter nogal teleurstellend zijn. Velen in het Westen zijn van mening, dat deze Sowjetpublicaties niet of nauwelijks lezenswaard zijn. De oorzaken hiervan zijn vooral: een zeer eenzijdige berichtgeving, veel te veel politiek partijjargo en soms bombastisch taalgebruik alsmede een naar westerse begrippen matig verzorgde lay-out.

"New Times" en "Soviet Union"

Wellicht ten gevolge van het tot dusverre marginale succes van deze publicaties, is de Sowjetstaatshandelsorganisatie voor de verspreiding van boeken en tijdschriften, Mezhdunarodnaya Kniga (ook wel Mezhhkniga genaamd) in oktober 1976 gestart met reclamecampagnes bedoeld om tijdschriften en andere drukwerken op de Nederlandse markt te brengen. Opvallend hierbij is de, naar westerse normen, bijzonder lage abonnementsprijs. Zo vond in oktober 1976 de eerste campagne plaats ten behoeve van het maandblad "Soviet Union" ("Sovietskiy Soyuz"). Precies een jaar later volgde een soortgelijke actie, ditmaal voor het politieke weekblad "New Times" ("Novoye Vremya"). Tenslotte startte men eind oktober 1979 ten tweede male een campagne ten behoeve van "Soviet Union".

Vorbereiding campagnes

Mezhkniga liet haar campagne van 1976 lopen via de inmiddels opgeheven Import-Boekhandel "Sterboek" in Groningen, terwijl boekhandel en uitgeverij Pegasus te Amsterdam de hieropvolgende campagnes voor haar rekening nam. Het drukwerk werd verzorgd door drukkerij Heiermann B.V., evenals Pegasus een door de CPN geleide onderneming. Door Heiermann B.V. werd een adressenbureau ingeschakeld, gespecialiseerd in het leveren van lijsten met namen en adressen veelal ingedeeld naar beroepsactiviteiten. De verzending had - zoals inmiddels is gebleken - vanuit de Sovjet Unie plaats. De meest aannemelijke verklaring hiervoor is, dat verzending vanuit de Sovjet Unie aanzienlijk goedkoper is dan in Nederland. In 1977 waren de enveloppen voorzien van postzegels ter waarde van 6 kopeken hetgeen tegen de officiële koers neerkwam van 24 cent, een aantrekkelijk voordeel van 31 cent per enveloppe.

Doelgroepen

Blijkens binnengekomen reacties zijn op deze wijze personen en instellingen benaderd welke onder meer tot de volgende categorieën behoren:

- boekhandelaren, dagbladen, bibliotheken, leeszaalen, rijksarchieven,
- universiteiten, scholen voor maatschappelijk werk, Kamers van Koophandel, leden der Staten Generaal, kleuterleidsters en ingenieurs.

Het aantal verzonden folders wordt op 50 à 60.000 geschat.

Conclusie

Vooralsnog lijkt er geen reden te bestaan voor enige bezorgdheid indien men een dergelijke folder uit de Sovjet Unie ontvangt. Het voor dit type reclame-actie gebruikte namen en adressenmateriaal wordt ontleend aan open bronnen zoals telefoonboeken, "Gouden Gidsen" en beroepsgidsen. Hiervan maken, naast vele Nederlandse bedrijven w.o. postorderfirma's, ook veel buitenlandse ondernemingen gebruik - dus ook Mezhkniga. Tot nu toe is niet geconstateerd, dat deze namen en adressen voor andere dan propagandadoeleinden zijn gebruikt.

РЕДАКЦИЯ ЕЖЕМЕСЯЧНОГО ИЛЛЮСТРИРОВАННОГО
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОГО ЖУРНАЛА

REDACTIECOLLEGE GEILLUSTREERD
SOCIAAL-POLITIEK MAANDBLAD

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ

SOWJET UNIE

ИЗДАЕТСЯ НА РУССКОМ, АНГЛИЙСКОМ, АРАБСКОМ,
БЕНГАЛИ, ВЕНГЕРСКОМ, ВЬЕТНАМСКОМ, ИСПАНСКОМ,
ИТАЛЬЯНСКОМ, КИТАЙСКОМ, КОРЕЙСКОМ, МОНГОЛЬСКОМ,
ОБЪЕДИНЕННОМ РУДИНСКОМ, СЕРБСКОХОРВАТСКОМ, УРДУ,
ФИНСКОМ, ФРАНЦУЗСКОМ, ГРЕКЕ, СПАНСКОМ ЯЗЫКАХ

VERSCHEINT IN HET ARABISCH, BENGALIS, CHINEES,
ENGELS, FRANS, DUTS, HINDOSTAANS, HONGAARS,
JAPANEES, KOREAANS, MONGOOLS, PORTUGIEES,
ROEMENS, RUSSISCH, SINDH-KHATHRI, SPAANS,
URDU EN VIETNAMEES

183772, Москва, Центр, ГСП-3, ул. Москвитина, 8.
Тел. 229-14-15, 229-07-25.

U. Molodtsova B.
GSP - Moscow
USSR

Waarde lezer,

In 1980 zullen in Moskou de Olympische Spelen worden gehouden. Over de voorbereidingen en de Spelen zelf kunt u alles lezen in ons maandblad 'De Sowjet-Unie', dat onder meer in het Engels, Duits, Frans en Russisch verschijnt.

'De Sowjet-Unie' is een belangwekkend tijdschrift, dat de lezers kennis laat maken met het Sowjet-volk. U vindt er vele op heldere en toegankelijke toon geschreven artikelen over beroemde figuren, maar ook over gewone mensen, prestaties op het gebied van wetenschap, over sport en cultuur.

Deze artikelen gaan vergezeld van foto's in kleur en zwart/wit en de meest begaafde journalisten en fotografen werken eraan mee, hetgeen mede bijdraagt tot de populariteit van ons blad, dat in 20 talen over de hele wereld wordt verspreid. In elke editie wordt een bijlage in het Nederlands ingesloten, met de foto-onderschriften en de korte inhoud van de artikelen.

U kunt zich via de ingesloten bestelbon nu al abonneren. De abonnementsprijs voor 1980 bedraagt / 15, —.

Met de meeste hoogachting,

het redactiecollege van 'De Sowjet-Unie'

NEW TIMES
TEMPS NOUVEAUX
NEUE ZEIT
TIEMPOS NUEVOS

НОВОЕ
ВРЕМЯ

NOWE CZASY
NOVA DOBA
نوا دبا

ПОЛИТИЧЕСКИЙ ЕЖЕНЕДЕЛЬНИК

103782 ГСП, Москва, К-6, Пушкинская пл.
PUSHKIN SQUARE, MOSCOW, 103782 GSP, USSR

229-08-72
209-07-67

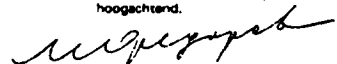
Waarde lezer,

Als hoofdredacteur van het in de Sowjet-Unie verschijnende politieke weekblad 'Nowoje Wremja' (= 'Nieuwe Tijd') neem ik de vrijheid om u te wijzen op de mogelijkheid u op dit blad te abonneren. Het verschijnt in het Russisch, Engels, Frans, Duits, Spaans, Pools, Tsjechooslovenisch en Arabisch, zodat er altijd een editie is die ook u kunt lezen. Het houdt zich in de eerste plaats bezig met de kijk op de wereld en op de internationale gebeurtenissen, zoals die in de Sowjet-Unie worden ervaren en beschouwd. Ons blad wordt gelezen in meer dan honderd verschillende landen, door mensen die op de hoogte willen blijven van de internationale situatie en van onze kijk op de gang van zaken in de wereld. Het bevat:

- Bijdragen van politieke leiders in binnen- en buitenland en van vooraanstaande wetenschappers en journalisten;
- Analyses van de door de USSR bedreven buitenlandse politiek en artikelen over de internationale situatie;
- Bijdragen van onze eigen correspondenten in steden als Belgrado, Bonn, Berlijn, Delhi, Cairo, Londen, New York en Tokio;
- Reizenbeschrijvingen, plus de complete teksten van documenten betreffende de buitenlandse politiek van de USSR;
- De complete teksten van internationale overeenkomsten en verdragen;
- Statistisch materiaal, plus alle mogelijke andere informatie;
- En dan nog een cursus Russisch, voor wie onze kranten en tijdschriften ooit in het origineel wil leren lezen.

Informatie over de wijze van abonneren en het abonnementsgeld vindt u hierbij ingesloten, evenals een bestelkaart.

Met hartelijke dank voor uw aandacht verblijf ik
hoogachtend,

M. Fiodorow,
Hoofdredacteur van 'Nowoje Wremja'

REGISTRATIE DOOR OOSTBLOKLANDEN VAN VISAGEGEVEENS TEN BEHOEVE VAN INLICHTINGEN-
ACTIVITEITEN

Oostblok-inlichtingendiensten registreren en maken ten behoeve van hun inlichtingenwerk in toenemende mate gebruik van visagegevens van personen die uit het Westen naar communistische landen reizen. Dit maakt het uit veiligheidsoverwegingen noodzakelijk deze reisgegevens mede te betrekken bij het beoordelen van veiligheidsrisico's.

Gegevens

Om een visum te krijgen moeten de betrokken Nederlanders een uitgebreide vragenlijst invullen. Deze vragenlijst omvat naast de volledige personalia vragen over de gevolgde opleiding, beroep, naam en adres van werkgever, duur van het verblijf, de referent en de relatie daartoe, de grensovergang, het autokenteken, eventuele vroegere nationaliteit, namen en adressen van familieleden in betreffend land.

In de meeste gevallen dient een visum geruime tijd vóór de voorgenomen reisdata aangevraagd te worden.

De informatie, vervat in deze aanvraagformulieren, wordt door de Oostblok-inlichtingendiensten in een geïntegreerd computersysteem opgeslagen en benut voor o.a. offensieve inlichtingenactiviteiten. Mede met behulp van de in de visumaanvragen vermelde gegevens worden door de Oostblok-inlichtingendiensten aan de hand van bepaalde criteria zoals leeftijd, burgerlijke staat, beroep, werkkring, familierelaties in het Oostblok e.d. interessante personen geselecteerd, die nader bekeken worden om als potentiële medewerker aangeworven te worden. De mogelijkheden daartoe zijn talrijk, mede gezien het feit dat deze inlichtingen- en veiligheidsdiensten Westerse reizigers tijdens de gehele duur van hun verblijf in het Oostblok onder controle weten te houden.

Parallel aan het toenemend personenverkeer met de communistische landen nemen benaderingen door communistische inlichtingendiensten in de communistische bloklanden toe. Het komt steeds meer voor, dat deze inlichtingendiensten hun agenten in het Oostblok ontmoeten voor het in ontvangstnemen van informatie en het geven van scholing, instructies, betalingen etc.

Na geslaagde recrutering moeten de communistische inlichtingendiensten zich echter wel moeite getroosten om de reizen van hun agenten naar de Oostbloklanden te "coveren", onder meer door het verstrekken van valse paspoorten, losbladige visa en speciale reisroutes. Deze maatregelen bieden onze dienst dan weer de mogelijkheid de agenten als zodanig te onderkennen?

STAGIAIRS UIT SATELLIETLANDEN

In de Socialistische Oostblokstaten zijn de activiteiten van de inlichtingendiensten niet alleen onderworpen aan de supervisie van de Ministeries van Buitenlandse Zaken van die landen. Ook de Afdelingen Buitenland van de in die staten heersende communistische partijen hebben grote invloed op het beleid van die diensten. De inlichtingenactiviteiten worden onveranderlijk beschouwd als een middel in de ideologische strijd.

Aangezien de overwegend door de Sowjet-Unie bepaalde buitenlandse politieke doelstellingen ten aanzien van West-Europa nimmer aan sterke wijziging onderhevig zijn, worden ook in de inlichtingenactiviteiten tegen West-Europa, in het bijzonder tegen Nederland geen frequente wijzigingen waargenomen. Naarmate de détente politiek zich ontwikkelde, is echter een uit die wijziging te verklaren verandering in het beleid van de offensieve inlichtingendiensten waargenomen.

Geconstateerd is dat vooral de inlichtingendiensten van de satellietlanden ^{*)} omzichtiger zijn gaan opereren in het besef dat de geloofwaardigheid van de ijver voor vrede en ontspanning door het ontdekken van spionageactiviteiten ernstig ondergraven wordt. De rol van hier te lande onder diplomatieke dekmantel gestationeerde inlichtingenofficieren bij het inlichtingenwerk is dan ook belangrijk geringer geworden.

Tegelijkertijd is echter de rol die de satellietinlichtingendiensten spelen in het geheel van de Oostblokspionage in betekenis toegenomen. Vooral op het terrein van de wetenschap en techniek zijn deze diensten juist na de intrede van de - althans verbale - ontspanningspolitiek actiever geworden.

Daarbij heeft men gebruik gemaakt van de mogelijkheden, geboden door de meer welwillende bejegening die onderdanen uit de satellietlanden hier onder vinden in vergelijking met Sowjetburgers, niet in het minst in progressieve studentenkringen.

Een logische consequentie van de Oost-West ontspanningspolitiek die van beide zijden, zij het met verschillende intenties wordt gevoerd, is het tot stand komen van culturele verdragen tussen verschillende Oosteuropese staten en Nederland. Aan deze verdragen worden dikwijls overeenkomsten betreffende

*) Als satellietlanden worden in dit verband de Oosteuropese socialistische staten met uitzondering van de Sowjet-Unie en de DDR bedoeld.

wetenschappelijke uitwisseling gekoppeld. In het kader daarvan verblijven permanent sterk wisselende groepen wetenschapsmensen uit de verschillende Oost-europese landen voor stageperiodes aan Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs en wetenschappelijke instituten.

Hoewel bedoelde overeenkomsten in het algemeen het wederkerigheidsbeginsel in zich bergen, biedt de interpretatie zoveel ruimte dat men er van Oosteuropese zijde in slaagt tegenover de toelating van Nederlandse studenten die zich in een vroeg (soms pre-kandidaats) stadium van hun wetenschappelijke vorming bevinden, de uitzending van meer volleurde wetenschappers voor een post-graduate-training te stellen.

Daardoor ligt het wegenschappelijk profijt van de uitvoering van de culturele verdragen vrijwel zeker meer aan Oostblokzijde, al moet erkend worden dat het verzamelen van wetenschappelijke informatie binnen het kader van op wederzijdse overeenkomst gebaseerde stages een volstrekt legitieme activiteit is. Ook de verklaring die nog onlangs door P , Hoofd van het Bureau Buitenland van het CC en plv. Politburo-lid, werd afgelegd, n.l. dat deze wetenschappelijke uitwisseling een onderdeel vormt van de ideologische strijd, maakt deze overeenkomsten nog niet tot zo'n duidelijke aantasting van de integriteit van de ontspanningspolitiek van democratische landen als Nederland, dat daarvoor een verdergaande aandacht door onze dienst gerechtvaardigd wordt dan het signaleren van een dergelijke Oosteuropese opvatting.

Het is echter gebleken dat de stagiairs, in het bijzonder van de satellietlanden buiten die wetenschappelijke informatieverzameling meer dan eens gegevens verzamelen op instigatie van de inlichtingendiensten. De begeleiding vanuit de betreffende Oostblok-ambassades van de hier voor een stageperiode verblijvende eigen onderdanen blijkt nogal eens de dekmantel te zijn voor een conspiratief contact tussen inlichtingenofficier en agent.

De aldus uitgevoerde inlichtingenactiviteiten van de onder diplomatiek cover hier gestationeerde Oosteuropese inlichtingenofficiëren zijn moeilijk als zodanig te onderkennen, terwijl het legitieme van de relatie tussen beide personen de "bewijslast" zeer compliceert, zodat een (politiek ongewenste) persona non grata-verklaring een gering risico is voor de Oosteuropiaan.

Hoewel de niet al te gemakkelijke toegankelijkheid van de meeste universiteiten en hogescholen een belemmering vormt bij het realiseren van een dusdanige informatiepositie, nodig om de juiste omvang van de met gebruikmaking van stagiairs bedreven inlichtingenactiviteiten te leren kennen, hebben recente ervaringen ons voldoende inzicht verschaft om deze werkwijze als zodanig te onderkennen:

- De Poolse inlichtingendienst MSW zond onlangs een jonge wetenschapsman naar de Technische Hogeschool te Delft om gegevens te verzamelen over grafische computersystemen. De pool, die zijn echtgenote en kind in Polen had moeten achterlaten was in zijn vaderland gerecruteerd door de inlichtingendienst toen men hem onder druk kon zetten met de kennis die men bezat omtrent zijn voornemen van een eerste stage in Londen gebruik te maken om in het Westen te blijven.

Een hier geaccrediteerde Poolse handelsgeleerde, omtrent wie al verdenkingen m.b.t. inlichtingendienstaffiliatie bestonden, trad in dit geval als contactpersoon voor de MSW op. Hij organiseerde op professionele wijze conspiratieve ontmoetingen met zijn agent, waarbij hij niet naliet de jonge Pool aan de persmiddelen te herinneren, die de Poolse autoriteiten ten dienste staan wanneer hij zich niet juist van zijn taak zou kwijten, erger nog, zou besluiten deze keer daadwerkelijk in het Westen te blijven.

- Een Tsjechoslowaakse stagiair was - eveneens aan de Delftse TH - ingeschakeld bij proefnemingen met een kernreactor. De aflevering van een grote hoeveelheid computer output, waarin de resultaten van die proefnemingen waren weergegeven, aan de derde secretaris M. G. van de Tsjechoslowaakse Ambassade paste niet in het kader van de normale uitwisseling.
- Een Roemeense hoogleraar die was tewerkgesteld aan het instituut voor atoom- en moleculufysica, onder leiding van prof. KISTEMAKER vroeg in Nederland weliswaar asiel aan ("om praktische redenen"), maar houdt er voor een asiel-aanvrager opvallend hartelijke betrekkingen met de Roemeense autoriteiten op na.

Deze feiten zijn een voldoende rechtvaardiging om aan de aard van de aanwezigheid van stagiairs uit de Satellietlanden voortdurend aandacht te schenken. Het dikwijls van samenstelling wisselende gezelschap stagiairs uit de satellietlanden bestaat gemiddeld uit rond de vijfendertig Polen, eenzelfde aantal Tsjech slowaken, een tiental Roemenen en voorts enkele Hongaren.

ACTIVITEITEN VAN DE IRAAKSE INLICHTINGENDIENST IN NEDERLAND

Eind november 1979 maakten de landelijke dagbladen melding van het feit, dat de Iraakse consul in Nederland, T. , die van Koerdische afkomst is, begin oktober politiek asiel in ons land had gevraagd. Volgens T. was zijn leven in gevaar gekomen toen de Iraakse inlichtingendienst zijn heimelijke contacten met de Koerdische bevrijdingsbeweging op het spoor was gekomen.

De geruchtmakende activiteiten van de Iraakse inlichtingendienst hebben in de achterliggende jaren in ruime mate de publiciteit gehaald. Op grond van zulke activiteiten werden in diverse westerse landen Iraakse diplomaten tot persona non grata verklaard. Engeland spande in dit verband de kroon door de uitwijzing in 1978 van vijf Iraakse diplomaten en zes niet-diplomatieke Iraakse functionarissen.

In september 1973 kreeg Irak de beschikking over een officiële vertegenwoordiging in Den Haag. Na korte tijd kon worden vastgesteld, dat in Nederland geaccrediteerde Iraakse diplomaten onder de dekmantel van hun diplomatieke functie inlichtingenactiviteiten ontwikkelden.

De op Nederland gerichte Iraakse inlichtingenactiviteiten worden ontplooid door de civiele tak van het Iraakse inlichtingenapparaat, het "Directorate of General Intelligence" (D.G.I.). Het D.G.I. is in 1973 vanuit de Iraakse Ba'ath-partij, de partij die in Irak sedert 1968 aan de macht is, opgericht en opereert ten dienste van het Iraakse regiem. De dienst manifesteert zich op het terrein van politieke subversieve activiteiten, van beïnvloeding en van gewelddadige acties in het buitenland; zij gaat indien het opportuun geacht wordt liquidaties niet uit de weg.

De activiteiten van het D.G.I. in Nederland concentreren zich grosso modo op:

- de ontwikkelingen onder de in Nederland woonachtige Iraaks-Koerdische vluchtelingen;
- de in Nederland verblijvende Iraakse studenten en overige Iraakse burgers. De dienst is doorlopend op zoek naar opposanten tegen het regiem en naar agenten van buitenlandse diensten;
- de Arabische gemeenschap in ons land. De dienst wil hierdoor anti-Iraakse activiteiten vanuit deze gemeenschap voorkomen en pro-Iraakse activiteiten in deze gemeenschap entameren. In het kader van deze activiteiten tracht de dienst pro-Iraakse personen in de leiding van Arabische organisaties te krijgen;
- het verzorgen van de Iraakse propaganda.

Verreweg de meeste aandacht wordt geschonken aan de Koerdische gemeenschap. Was het eerste doel het voorkomen van anti-Iraakse activiteiten door de Koerden, sedert begin dit jaar zijn de inspanningen vooral gericht op het doen terugkeren van deze vluchtelingen. Onder de Koerden hebben de Iraakse inlichtingenofficieren zich een goede informatiepositie verworven.

De werkzaamheden van het D.G.I. worden voor een deel vanuit de Iraakse ambassade verricht. De voor het D.G.I. werkende diplomaten zijn te onderkennen door hun autoritair optreden en doordat zij veelal niet op de hoogte zijn van de inhoud der diplomatieke werkzaamheden.

Vestigingen van Iraqi Airways, de Iraakse luchtvaartmaatschappij, worden veelal door het D.G.I. voor clandestiene doeleinden gebruikt. Ook het kantoor van Iraqi Airways in Amsterdam behoort tot deze categorie. Vastgesteld is, dat vrijwel alle Iraqi Airways station-managers in Nederland min of meer nauwe bindingen met de Iraakse inlichtingendienst hebben. De onlangs overgeplaatste general-manager van het kantoor in de hoofdstad, ABDUL-B , trad als chef van de andere in Nederland verblijvende Iraakse inlichtingenofficieren op.

D.G.I.-medewerkers zijn doorgaans ook lid van de Iraakse Ba'ath-partij, een partij die ondermeer streeft naar de Arabische eenwording. Door deze verstrengeling van functies wordt een tweeledig doel gediend: verspreiding van de Ba'ath-ideologie en bestrijding van andersdenkenden.

De Ba'ath-partij hanteert de celstructuur als organisatie-principe. Ook ons land kent enkele Ba'ath-cellen waarin kleine aantallen streng geselecteerde leden actief zijn. Leider van deze cellen was de eerdergenoemde ABDUL-B .

De Ba'ath-leden zijn verplicht elke informatie welke het Ba'ath-streven kan bevorderen onverwijld door te geven. Voorts ontvangen zij tijdens de geheime bijeenkomsten instructies die als een aanvulling op de eerdergenoemde belangstelling van het D.G.I. voor Nederland kan worden aangemerkt. Deze belangstelling omvat politieke, militaire, economische en technisch-wetenschappelijke terreinen.

= = =

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

WESTEUROPEES COMMUNISME / HERNIEUWDE PROFILERING EUROCOMMUNISME

De laatste paar maanden heeft het eurocommunisme zich, na een periode waarin het niet of nauwelijks van zich liet spreken, opnieuw weten te profileren.

Dat kwam tot uiting in:

- een aandacht trekkende overlegronde tussen de belangrijkste eurocommunistische partijen, PCI (Italiaanse) PCE (Spaanse) en PCF (Franse CP),*
- het benadrukken door alle drie genoemde CP-en van hun eurocommunistische standpunten na hernieuwde kritische geluiden uit Moskou over het eurocommunisme,*
- het hervatten van de kritiek door deze drie partijen op de dissidentenonderdrukking in Oost-Europa naar aanleiding van het recente dissidentenproces in Praag,*
- hernieuwde contacten, of pogingen daartoe, met de Chinese CP.*

Onderling overleg euro-CP-en

Nadat er sinds de ontmoeting in september 1978 tussen M en C , de leiders van resp. PCF en PCE, geen contact op enig niveau meer tussen de beide partijen had plaatsgevonden, kwam in september j.l. Maxime G , lid politiek bureau en CC-secretaris PCF, naar Madrid voor overleg. Hij ontmoette daar Manuel A , tweede man van de PCE en Giancarlo P. , lid van het directoraat en hoofd van de buitenlandse commissie van de PCI.

Gespreksonderwerp was de strijd in West-Sahara tussen Marokko en het front Polisario. De drie partijen spraken hun gezamenlijke solidariteit met Polisario uit en gaven daaraan extra reliëf door eind oktober een eveneens gezamenlijke delegatie een solidariteitsbezoek aan het front te laten brengen. De delegatie bestond uit, opnieuw P en G , terwijl de PCE nu niet vertegenwoordigd was door A (die inmiddels naar China was vertrokken) maar door B. lid executief bureau van de partij.

Hoewel steun aan Polisario niet direct tot de zaken van primair gemeenschappelijk belang voor de euro-CP-en behoort, verdient de actie vermelding omdat de drie partijen elkaar hiermee voor het eerst sinds geruime tijd weer in een gemeenschappelijke onderneming vonden.

Er vond overigens in de afgelopen periode nog meer overleg tussen de drie partijen plaats en op hoger niveau, zij het telkens bilateraal.

Op 25 september ontmoetten de leiders van PCF en PCI, M en BE , elkaar in Straatsburg, elk begeleid door een zware delegatie. Volgens het communiqué werd gesproken over de situatie in beider landen, over de activiteiten van beide partijen in internationaal en internationaal-communistisch opzicht en over de noodzaak te werken aan de ontwikkeling van "gemeenschappelijke initiatieven met de andere arbeiders- en democratische partijen en de bevrijdingsbewegingen (initiatieven) inzake Europa en het Middellandse Zeegebied en inzake de grote mondiale problemen". Nader uitgewerkt keerde deze zinsnede terug in het communiqué na het kort na de bijeenkomst in Straatsburg plaatsvindende bezoek (7-10 oktober) van BE aan zijn PCE-collega C. . BE , die eerst nog in Lissabon was geweest waar hij tussen zijn partij en de Portugese CP "verscheidene meningsverschillen" constateerde, concludeerde n.l. met C tot de noodzaak van een "dialoog" en zelfs een "verbond" tussen de CP-en en "de socialistische en sociaal-democratische partijen, de krachten gebaseerd op de christelijke inspiratie en andere progressieve partijen en bewegingen". Dit ter realisering van "vrede, democratie en sociale vernieuwing".

Deze verklaring, die in de pers nogal wat aandacht kreeg - waarschijnlijk mede doordat BE min of meer de daad bij het woord voegde door tijdens zijn bezoek aan Spanje en Portugal behalve met de CP-en ook met de socialisten te spreken - kreeg vervolgens op 25 oktober een echo in een verklaring van het politiek bureau van de PCF over de internationale situatie. In dit stuk werden eveneens de sociaal-democratische partijen en de christelijke krachten genoemd als partners met wie de CP-en zouden moeten samenwerken. Als doel waarop die samenwerking gericht zou moeten zijn, werd hier overigens alleen de strijd tegen de wapenwedloop genoemd.

Wat men verder inhoudelijk van de PCI-PCE-PCF-uitspraken mag zeggen, een feit is dat de drie belangrijkste euro-CP-en zich, nadat de laatste tijd vooral hun meningsverschillen de aandacht hadden getrokken, opnieuw met geheel (steun aan Polisario) of gedeeltelijk (progressieve samenwerking) gemeenschappelijke standpunten in de publiciteit meldden.

Opleving eurocommunismepolemiek met Moskou.

Een verdere mogelijkheid tot profilering werd de euro-CP-en vervolgens door Moskou zelf geboden. Op 17 oktober kwamen uit Moskou, ook weer nadat het een tijdlang stil was geweest, plotseling opnieuw negatieve geluiden over het eurocommunisme. Dat gebeurde bij monde van lid politburo en plv. CC-CPSU-secretaris, P , tijdens een conferentie van "ideologische werkers" uit de

verschillende Sowjetrepublieken. Tijdens deze bijeenkomst, die ook door verschillende CPSU-topfiguren zoals S, K en T werd bijgewoond, noemde P het eurocommunisme een afwijking van het proletarisch internationalisme. Verder stelde hij dat "dankzij de principiële en flexibele opstelling van de CPSU en onder druk van de realiteit van de klassenstrijd in de kapitalistische landen" ook de leiders van de euro-CP-en zelf gingen begrijpen dat eurocommunisme "schadelijk is voor zowel de internationale communistische beweging als voor hun eigen partijen en veel ongenoegen veroorzaakt bij de leden van deze partijen".

De reacties van PCI, PCF en PCE lieten niet lang op zich wachten. Namens de PCI liet BE op 21 oktober weten dat het eurocommunisme voor zijn partij de enige manier was om in de ontwikkelde kapitalistische landen langs democratische weg tot het socialisme te komen. BE benadrukte dat de PCI aan die manier wenste vast te houden ondanks eventuele pogingen de partij daarvan af te brengen.

De PCF reageerde zelfs nog een dag eerder. L'Humanité van 20 oktober publiceerde een commentaar van de al genoemde G waarin deze de stellingen van P beslist afwees en tevens verklaarde dat de PCF zeer gehecht was aan het eurocommunisme.

De PCE tenslotte kwalificeerde P's opmerkingen als inmenging in de zaken van andere partijen. Het partijblad Mundo Obrero maakte daarbij nog eens duidelijk dat een dergelijke inmenging door de PCE wordt gezien als niet bevorderlijk voor een "normale ontwikkeling" van de betrekkingen tussen CP-en.

Al met al waren de reacties van de drie betrokken partijen niet erg scherp. G wees er in zijn verklaring namens de PCF zelfs op dat P uiteraard het recht had zijn opvattingen kenbaar te maken. Binnen de communistische wereldbeweging behoort over meningsverschillen te kunnen worden gesproken, aldus de PCF-woordvoerder, die hieraan nog toevoegde dat meningsverschillen gemeenschappelijke acties niet in de weg behoeften te staan.

Ook van Sowjetkant werd de zaak trouwens niet doorgezet. P's opmerking over partijleiders die het schadelijke van hun eurocommunistische koers waren gaan inzien, weergegeven door persbureau Tass op 17 oktober, bleek in de daarop volgende Prawda-verslaggeving niet terug te vinden en ook niet in enige andere Sowjetkrant. Een verklaring daarvoor zou kunnen zijn dat de PCI-leiding direct na het Tass-bericht, achter de schermen en scherper dan daarna in

BE s openlijke verklaring bij Moskou heeft geprotesteerd. Hoe dit zij, door deze aanpak bleef, in tegenstelling tot wat bij eerdere gelegenheden wel gebeurde, nu een spectaculaire woordenstrijd achterwege. De episode was niettemin van belang door het feit dat PCI, PCE en PCF er alle drie aanleiding in vonden hun eurocommunisme opnieuw te benadrukken.

Kritiek op Praags dissidentenproces

Het proces, eind oktober in Praag, tegen een aantal leden van de Tsjechoslowaakse burgerrechtenbeweging - H , UI , e.a. - werkte in dezelfde richting als P s uitspraken.

Ook ten aanzien van de dissidentenonderdrukking in Oost-Europa, al jaren een twistpunt in de verhouding tussen euro-CP-en en "socialistische landen", was er de laatste tijd weinig te horen van de kant van de euro-CP-en. In hun kenmerklijk streven de verhouding met de Oosteuropese zusterpartijen zo min mogelijk te belasten, waren de euro-CP-en zo zuinig met uitspraken rond de gevoelige dissidentenkwestie dat het sommige partijleden te erg werd. Met name in de PCF en de PCI vielen uitingen van ongenoegen over deze terughoudendheid te registreren. Of het nu een welkome aangelegenheid was (kans om het interne protest te sussen) of een onwelkome (doorkruising van het streven om controversiële kwesties op de achtergrond te houden), feit is dat het Praagse proces met alle internationale belangstelling die het kreeg, het de euro-CP-en onmogelijk maakte zich van commentaar te onthouden.

Inderdaad kwamen PCI, PCF en PCE alle drie, daarin gevolgd door kleinere eurocommunistische partijen zoals de Engelse en de Belgische en ook door een nu niet bepaald eurocommunistische als de Nederlandse CP, met een gelijktijdige veroordeling van de Oosteuropese dissidentenaanpak en met name die van Praag.

Contact met Peking

Tenslotte trokken PCE, PCF en PCI in de afgelopen periode de aandacht door dat zij, hun pogingen de verhouding met Peking te verbeteren, hervatten.

Een duidelijk succesje boekte daarbij de PCI, die op 9 oktober haar felicitatieboodschap ter gelegenheid van de 30e verjaardag van de Chinese Volksrepubliek, in het Chinese partijorgaan, het Volksdagblad, zag afgedrukt.

Kort daarop was de beurt aan de PCF, n.l. toen de Chinese premier en partijvoorzitter HUA Guofeng bij zijn toer door West-Europa eind oktober/begin november Frankrijk bezocht. Van die gelegenheid maakte het partijdagblad l'Humanité gebruik

om de Chinese CP op te roepen de betrekkingen met de PCF te normaliseren. Het blad herhaalde daartoe de uitspraak van partijleider M eerder dit jaar tijdens het 23e PCF-congres: "... zijn wij bereid de weg te gaan naar het aanknopen van normale relaties tussen onze partij en de Chinese partij, relaties waarin de bestaande meningsverschillen niet worden ontkend maar die het niettemin mogelijk maken gezamenlijke acties te ondernemen in het belang van de volken". Het 1'Humanité-artikel maakte wél duidelijk dat de PCF volstrekt afwijzend stond tegenover HUA's oproepen tot frontvorming tegen de Sowjet-Unie. Het blad gaf de Chinees de raad liever een nieuwe vorm van samenwerking met Moskou te zoeken.

Vond er tijdens HUA's aanwezigheid in Frankrijk geen ontmoeting M - HUA plaats, tijdens HUA's bezoek aan Italië kwam het wel tot een contact tussen de Chinese en de Italiaanse CP-leider. Deze ontmoeting vond weliswaar in een alleen ceremonieel kader plaats maar markeerde toch het toenemende contact tussen de twee partijen. China bezoekende PCI-leden, als(partij-)journalist, parlementar: of vakbondsactivist, zijn sinds ongeveer een half jaar geen uitzondering meer en het wachten lijkt slechts op hetzij een "zware" PCI-delegatie naar Peking, hetzij een overeenkomstige Chinese naar het PCI-hoofdkwartier. De Italiaanse communisten zouden aan het laatste de voorkeur geven en als verdere voorwaarden hebben gesteld dat herstel van de betrekkingen de verhouding met andere partijen (i.c. de CPSU) niet zal schaden en hun recht om kritiek op Peking te leveren onverlet zal laten. Volgens recente berichten zouden de Chinezen hiermee accoord zijn gegaan, overiger onder het plaatsen van de ironische kanttekening dat de PCI-kritiek op China betreurenswaardig genoeg zo vaak gelijk was aan die van Moskou.

Het verst gevorderd in haar toenadering tot Peking is de PCE. Eind oktober stuurde deze partij A , lid politiek bureau en belast met de buitenlandse betrekkingen van de partij, naar Peking. Weliswaar nodigden de Chinezen A uit in zijn functie van hoofdredacteur van het theoretisch orgaan van de PCE, samen met Angel M , hoofdredacteur van de partijkrant - als zodanig waren de twee gast van de redactie van het Chinese Volksdagblad - maar A had tevens een ontmoeting met JI P , vice-premier en hoofd van de CC-afdeling voor buitenlandse betrekkingen van de Chinese CP. Dat A 's bezoek op ruimere dan alleen journalistieke belangen was gericht, bleek ook wel uit de uitkomst ervan. Volgens het partijweekblad Mundo Obrero (15 - 21 november 1979) kwam men n.l. overeen "de contacten op te voeren met als doel het bereiken van een volledig herstel der betrekkingen". De PCE, die van de euro-CP-en de partij is die wel vaker op kop ligt, is

dus ook nu weer ten opzichte van Peking de meest vergevorderde, daarin direct gevolgd door de PCI, met op aanzienlijk grotere afstand de PCF, die waarschijnlijk minder door haar verhouding met Moskou dan door haar sterke band met het anti-Chinese Vietnam, een gecompliceerde positie tegenover Peking inneemt.

De hier gesignaleerde ontwikkeling - ook al is die nog bepaald niet voltooid - geeft in een situatie waarin Moskou en Peking nog altijd tegenpolen zijn, opnieuw reliëf aan het streven van de drie euro-CP-en naar een onafhankelijke positie.

- - -

SP WEER VOOR HET VOETLICHT

Met haar optreden tijdens de recente stakingsacties in de Rotterdamse haven is de SP er, na betrekkelijk lange afwezigheid, weer in geslaagd landelijk aandacht voor de organisatie te wekken. Vooral de geldelijke (f 250.- per staker) en materiële ondersteuning (uitreiking levensmiddelen) van de stakende sleepbootbemanningen trokken allerwege de belangstelling. Uit de reacties van de verschillende publiciteitsmedia bleek wel, dat het voor menig een moeilijk is de Socialistische Partij qua achtergrond en politieke opstelling te plaatsen. Dit probleem blijkt niet alleen in journalistieke of politieke kringen te bestaan. In de volgende pagina's worden dan ook enkele aspecten van de SP belicht.

Historie

Eind 1963 ontstond in de CPN een aantal oppositiegroeperingen die het Chinese standpunt trachtten te propageren binnen een CPN die zich in het conflict tussen de Sovjet-Unie en de Volksrepubliek China neutraal was gaan opstellen. Nadat het oppositiewerk binnen de CPN onmogelijk was gemaakt, ontwikkelde zich uit deze groeperingen een aantal pro-Chinese organisaties. Eén daarvan was het vooral in Rotterdam opererende Marxistisch Leninistisch Centrum (MLC), onder leiding van Nico S en Daan M .

In 1970 ontstond uit het MLC - na een mislukte samenwerking met een gelijkgezinde groepering - de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland/marxistisch-leninistisch (KENml). In datzelfde jaar kreeg de KENml landelijke bekendheid doordat zij via haar mantelorganisatie Arbeidersmacht een zeer vooraanstaande rol speelde in de havenstaking in Rotterdam. Het o.a. tijdens deze staking getoonde grote activisme van de KENml bezorgde haar nogal wat ledenaanwas vooral uit kringen van geradicaliseerde jongeren en studenten. De groei van de organisatie en de ermegepaard gaande daling van het ideologisch peil van de leden waren echter de voornaamste oorzaken van de hierop volgende scheuring in de KENml. Binnen de partij kwamen twee stromingen tegenover elkaar te staan op grond van verschillende opvattingen over de vraag op welke manier de KENml haar "leidende rol van de massa" (die elke communistische partij voor zichzelf opeist) verder moest vervullen. Een groep onder leiding van S achtte een vergroting van de ideologische kennis van de leden hiervoor een eerste vereiste. De andere groepering, onder leiding van M en Hans van H , was van mening dat het besef van de noodzaak van de socialistische revolutie vanzelf zou groeien in het voeren van de zogenaamde "economische strijd" tegen het kapitalisme. Het gevolg van deze controverse was een splitsing van de organisatie in oktober 1971. De S -groep, die voor een belangrijk deel uit studenten bestond, ging verder onder de naam KENml. Het andere (overgrote) deel vormde een nieuwe organisatie: de Kommunistische Partij van Nederland,

marxistisch-leninistisch (KPNml), een naam die een jaar later, vooral om propagandistische redenen, gewijzigd werd in Socialistische Partij. De massaorganisaties waarmee de KENml zoveel roem had vergaard werden door de uittredende activisten "meegenomen". Als naam voor het partijorgaan werd "Tribune" gekozen.

Karakter

Hoewel de SP dus van oorsprong een echte pro-Chinese communistische organisatie is, kan men haar tegenwoordig niet meer als zodanig betitelen. Geleidelijk heeft de partij zich van de kritiekloze pro-Chinese opstelling, die de nog bestaande "maoïstische" groeperingen (zoals KENml) kenmerkt, gedistancieerd. Een breekpunt in deze ontwikkeling was de introductie van de nieuwe grondslag van de binnen- en buitenlandse politiek van de Volks Republiek China de Drie Werelden Theorie^{*)}. De consequenties die aanvaarding van die theorie voor met name de Westeuropese pro-Chinezen met zich meebrachten (b.v. pro NAVO en pro EEG opstelling) en de ideologische kifterij die op de ontvouwing ervan in 1974 volgde stonden, volgens de SP, haar politiek van bescherming en de bevordering van de belangen van de gewone mensen tegen het kapitalistische systeem in de weg. Een uitvloeisel van deze afwijzing van het Chinese politieke model is dat de SP sindsdien geen contact meer onderhoudt met de CP-China, de Chinese ambassade hier te lande of met binnen- of buitenlandse partijen met een pro-Chinese opstelling.

Hoewel dus het internationalistische aspect (i.c. een directe binding met de CPSU dan wel de CP-China), dat voor de meeste gelijkgeaarde organisaties juist van zo'n wezenlijke betekenis is, ontbreekt, blijven de filosofische en organisatorische grondbeginselen van de SP onverkort communistisch, zijnde respectievelijk het historisch en dialectisch materialisme en het democratisch centralisme.

^{*)} De 3 Wereldentheorie:

Twee supermachten, de agressieve USSR en de verzwakte VS, bekampen elkaar. Zij vormen de "eerste wereld". De motor van het verzet tegen de supermachten is de "derde wereld", de ontwikkelingslanden o.l.v. China. Tot de "tweede wereld" behoren de geïndustrialiseerde landen van het Westen, die een middenpositie innemen. Zij worden door China opgeroepen tot het vormen van een verenigd front tegen de "eerste wereld", waarbij dan wel bijna uitsluitend de USSR (de "hoofdvijand") als tegenstander wordt geïdentificeerd.

Hoewel de SP zich zoals ze zelf zegt niet de wet laat voorschrijven door enige andere communistische partij maakt ze wel gebruik van de "ervaring van zulke partijen". Ook doet zij haar voordeel met de "ontdekte wetmatigheden" van mensen als MARX, LENIN en MAO Tsetoeng.

De theoretische ondergrond van de SP speelt in haar publicaties zoals het partijorgaan de "Tribune" een zeer beperkte rol. Als er in de SP-uitgaven ideologische vraagstukken aan de orde komen, dan gebeurt dit in eenvoudige taal en met gebruikmaking van simplistische voorbeelden. Een en ander is afgestemd op het niveau van de "gewone man", voor wie de SP zich - zoals hiervoor al werd aangestipt - immers heet op te werpen. Het ideologische peil van de leden is, in het algemeen, dan ook zeer laag, hetgeen op de bijeenkomsten van de SP uiteraard zijn uitwerking niet mist.

Het doel van de SP is (uiteraard) de verwezenlijking van "het socialisme". Zij denkt dit te bewerkstelligen door "de mensen" te steunen in hun strijd tegen "het kapitaal" dat hen met "alle mogelijke middelen" van het socialisme wil afhouden. Volgens de SP gebeurt dat het meest effectief door in verzet te komen tegen "kapitalistische uitwassen" als woningnood, milieuvervuiling en daardoor veroorzaakte ziekten.

Leden en organisatie

In publicaties stelt de SP zelf haar ledental op 13.000 hetgeen zou impliceren dat het ledental van de CPN (16.000 leden) bijna zou worden geëvenaard. Het gaat hierbij echter om een optelling van niet vergelijkbare grootheden. De partij hanteert namelijk diverse "soorten" van lidmaatschap; zij kent kaderleden, gewone leden en ondersteunende leden. Deze laatsten zijn in feite donateurs of mensen die regelmatig de "Tribune" kopen. Passief of actief kiesrecht hebben slechts de kaderleden, waarvan de SP er naar schatting 750 telt. Van deze categorie leden wordt verwacht, dat zij zich voor 100% voor de partij inzetten, hetgeen letterlijk betekent, dat zij al hun vrije tijd aan het partijwerk moeten besteden. De gewone leden worden ook wel in het praktische werk betrokken, doch in veel mindere mate en dan nog voornamelijk bij speciale, veelal plaatselijke, activiteiten.

De SP heeft haar leden georganiseerd in afdelingen die in het algemeen niet meer dan 20 kaderleden tellen. De ongeveer 75 afdelingen (in 63 plaatsen) die de SP telt zijn verenigd in een zevental districten. In het districtsbestuur hebben in ieder geval de politiek-secretarissen van de afdelingen zitting. Ieder district wijst twee leden aan voor het landelijk bestuur: het Centraal Komitee. De overige leden hiervan worden gekozen op het congres, een gebeurtenis die (minimaal) elke twee jaar moet plaatsvinden. Het laatste congres vond overigens plaats in 1976.

De belangrijkste leden van het CK zijn: Hans van H (voorzitter), Daan M (organisatie-secretaris) en Jan S. (propaganda-secretaris/hoofdredacteur "Tribune"). Hoewel deze opsomming iets anders suggereert is de in werkelijkheid machtigste en toonaangevendste functionaris Daan M. Hij is, behalve organisatie-secretaris, o.m. beheerder van de penningen en bezittingen van zowel de SP als die van haar nevenorganisaties. Uit zijn optreden blijkt telkens weer het sterk centralistische karakter van de partij.

Zwaartepunten van de organisatie zijn Rotterdam, Oss, Nijmegen en Utrecht. Het hoofdkwartier van de SP is gevestigd in Rotterdam. In het goed geoutilleerde pand Vijverhofstraat 65 in deze stad zijn o.a. het partijkantoor, de drukkerij, de lectuuropslagruimte en het kantoor van de twee SP-advocaten ondergebracht.

Financiën

Het kennelijke vermogen om binnen korte tijd een grote som geld vrij te maken ter ondersteuning van de staking in Rotterdam en de behoorlijke materiële organisatie van de partij wijzen er op dat de SP momenteel een financieel gezonde organisatie is. De oorzaak hiervan ligt waarschijnlijk in de omstandigheid dat de laatste jaren een ruime geldelijke reserve kon worden gevormd door het ontbreken van grote geldverslindende acties, gesteld tegen de gestage stroom van inkomsten welke het product is van de offerbereidheid van de individuele leden en de bekwaamheid van die leden om, door middel van colportage met de "Tribune" en inzamelingen, geld los te krijgen van de sympathisanten.

Activiteiten

Geheel in de lijn van de haar voor ogen staande methode om het socialistische einddoel te bereiken, zoals die hiervoor werd aangegeven, kenmerkt de SP zich - waar zij zich manifesteert - door een bijzonder actieve opstelling. De partij voert haar zo mogelijk spectaculaire acties voornamelijk door middel van de door haar opgerichte nevenorganisaties; zelden doet zij dit onder eigen naam. Meestal wordt, niet zonder handigheid, ingespeeld op bij een bepaalde groep mensen levende problemen en angsten of wordt geageerd tegen situaties die in brede kring van de samenleving als onjuist worden ervaren. De activiteiten van de soort zoals de SP die voert worden samenvattend wel aangeduid als z.g. "belangenbehartigingspolitiek".

De acties worden volgehouden zolang een nuttig effect (voor de partij) wordt gesorteerd. Als de belangstelling voor een bepaald onderwerp verflauwt of als b.v. van overheidswege effectieve maatregelen worden getroffen, trekt de SP zich geruisloos terug.

Diverse door de SP geleide organisaties, zoals het Milieu Actiecentrum Nederland (MAN) en de Vereniging Voorkomen Is Beter (VVIB), hebben in het verleden met hun acties ruime publiciteit gekregen. Hierbij herinnere men zich de weigering acties tegen de z.g. milieubelasting ("Geen belasting op ontlasting") en die tegen bedrijven als Billiton (Arnhem) en Verdugt (Tiel) in verband met het milieu en de gezondheid aantastende incidenten.

Een andere SP-nevenorganisatie, de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHV) heeft, door vooral op plaatselijk niveau gevoerde activiteiten op het gebied van het wonen in de ruimste zin van het woord, soms grote populariteit verkregen. Ook met de exploitatie van de SP-huisartsenpraktijken in Oss en Nijmegen (onder de naam "Ons Medies Centrum") heeft de partij veel goodwill gekweekt.

Thans lijkt het zwaartepunt te liggen bij de jongste SP-organisatie de Hulp en Informatie Dienst (SP-HID). De ondersteuning van de stakers in de Rotterdamse haven vond ook onder deze naam plaats. Bij de SP-HID kan men terecht voor adviseer op medisch, juridisch en milieugebied, waarmee een groot deel van de traditionele SP-actieterreinen wordt bestreken. Naast een landelijke centrale in Rotterdam beschikt de partij ook in enkele grote steden over plaatselijke HID-kantoor-tjes.

NATIONAAL JEUGD FRONT

Het Nationaal Jeugd Front (NJF) ontstond medio oktober 1978 na een reorganisatie van het Nederlands Volksnationalistisch Jeugdverbond (NVJ), de jeugdorganisatie van de Nederlandse Volks Unie (NVU). (Zie ook het 2e kwartaal-overzicht 1979).

Het initiatief hiertoe werd genomen door drie jongeren uit Den Haag:

	D	(voorzitter en propagandaleider),		van der
Gl	(penningmeester, secretaris en vice-voorzitter) en		B.	(kamp- en weersportleider).

Het NJF voert als embleem een combinatie van twee rune tekens, met de symbolische betekenis "overwinning door daden".

Organisatie

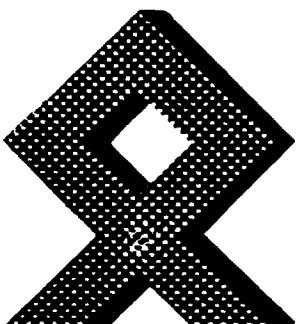
In tegenstelling tot het voormalige NVJ kreeg het NJF van de Nederlandse Volks Unie de bevoegdheid praktisch zelfstandig op te treden. Het financiële beleid, inclusief een (van de NVU) onafhankelijke contributieregeling, kwam in handen van het NJF-bestuur. De NVU behield hierbij echter een corrigerende functie en de mogelijkheid tot inzage in de boeken.

NJF-leden zijn vrijgesteld van contributie aan de NVU ter voorkoming van dubbele contributieheffing.

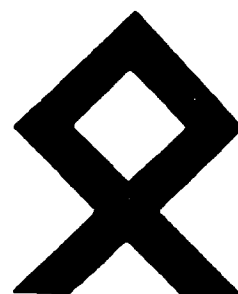
In het kader van een nieuw ingevoerd rangenstelsel worden verschillende onderscheidingstekens gedragen. Elk nieuw lid wordt eerst drie maanden als "recruut" bekeken, alvorens hij/zij als lid wordt geaccepteerd.

Het NJF is verdeeld in vier districten, t.w.: Noord, Oost, Zuid en West. Ieder district voert zijn eigen vlag.

Het totaal aantal NJF-leden wordt overigens geschat op ongeveer 20.

1978

"Ideologie"

Het NJF hangt evenals de NVU het volksnationalisme aan. Dit houdt in dat men streeft naar de hereniging van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden. Het NJF is sterk anti-communistisch en verzet zich tegen de aanwezigheid van etnische minderheden in Nederland. Blijkens uitspraken van D^r beschouwt het NJF het blanke "ras" als superieur aan de andere rassen, reden waarom de NJF-voorzitter tegen rassenvermenging is. Ter ondersteuning van zijn "rassentheorie" verwijst D^r naar niet nader genoemde "antropologen".

Contacten

Het NJF onderhoudt contacten met rechtse bewegingen in binnen- en buitenland zoals Young Fôlk (een gematigde afscheiding van de Viking Jeugd), de Viking Jeugd, de Vlaams Nationale Partij in België, National Front in Engeland, de Verteidigungs-kreis en bepaalde Bürgerinitiative in Duitsland.

Activiteiten

Sedert de oprichting van het NJF houden de leden zich voornamelijk bezig met het werven van leden in en rond Den Haag, vervolgens ook in Rotterdam en Amsterdam. Hiertoe werden o.a. stickers en pamfletten uitgedeeld bij scholen.

Voorts heeft het NJF kampen in de Ardennen georganiseerd. Hier kreeg men "survival"-cursussen en werden de leden getest op hun uithoudingsvermogen. 's Avonds werd politieke scholing gegeven.

Propaganda en publicaties omtrent het NJF

In februari 1979 kwam het NJF voor het eerst in het nieuws naar aanleiding van een ingezonden brief in het weekblad "Vrij Nederland" met als onderwerp de sluiting van Bronbeek. V.N. typeerde het NJF als een "lugubere organisatie" vanwege enkele "racistische" opmerkingen betreffende de Vietnamezen in Nederland.

Voorts stuurde het NJF enkele brieven naar een aantal dagbladen (o.a. aan De Telegraaf). Onder de titel: "Het bedrag van de eeuw" werd het aantal van zes miljoen tijdens het W.O.-II vermoorde joden in twijfel getrokken. (In feite betrof het hier een vertaling van eerdere publicaties over dit onderwerp.)

In het kader van een studieweek, het neo-nazisme betreffende, van de Nederlandse Politie Academie te Apeldoorn werd Joop GLIMMERVEEN ^{*)} uitgenodigd dit onderwerp vanuit zijn zienswijze te bespreken. Hierbij was ook het NJF-bestuur aanwezig en werden standpunten en doelstellingen van het NJF belicht.

Tijdens het Jaarcongres van de NVU op 9 mei 1979 te Utrecht trad het NJF sterk naar voren. Vooral de rede van Dⁱ over een "strijdvaardige jeugd, met idealen en toekomst", sloeg goed aan. Naar aanleiding van de publiciteit die door de media aan dit Jaarcongres werd gegeven werd, hierop aansluitend, door het NJF-bestuur een interview gegeven aan het weekblad "Panorama". Hierbij werden foto geplaatst van "geuniformeerde" NJF-jongeren.

De daarop volgende bijeenkomst die op 20 juli 1979 in het Jaarbeursgebouw te Utrecht plaats vond, werd gehouden in het kader van de 21ste juli herdenking ^{**)}. Ook hierbij poneerde het NJF zich sterk. Vele aanwezigen hadden lof voor het optreden van het NJF; met name de rede van Dⁱ maakte diepe indruk.

Het NJF - één jaar oud en thans zelfstandig

Door brieven aan de media, het verlenen van interviews en het houden van spreekbeurten tracht het NJF haar aanhang te vergroten. De op 20 oktober 1979 gehouden openluchtbijeenkomst te Soestduinen moet eveneens gezien worden in het li van een door het NJF gevoerde propaganda-campagne. De diverse media hebben uitgebreid aandacht besteed aan deze jeugdorganisatie, die thans als zelfstandige organisatie verder zal gaan. NJF-voorzitter Dⁱ werd vlak voor de manifestatie te Soestduinen door Joop GLIMMERVEEN als NVU-lid geroyeerd, waarna het gehele NJF uit de NVU trad.

*) Het Auschwitz Comité sprak hierover zijn verontwaardiging uit, na van dit gebeuren op de hoogte te zijn gesteld door middel van een, door de NVU, toegezonden exemplaar van het NVU-blad "Wij Nederland". Hierin was een verslag betreffende deze studieweek opgenomen.

**) Een rouwdag voor de Volksnationalisten, aangezien op deze datum in 1831 de scheuring tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden een feit werd.

Wegens op bovengenoemde bijeenkomst gedane uitspraken is door de Hoofd-officier van Justitie te Utrecht een onderzoek ingesteld. Naar aanleiding hiervan zullen drie leden van het NJF worden vervolgd op grond van de art. 137 c en d van het Wetboek van Strafrecht, resp. wegens beledigingen van een bepaald ras en wegens aanzet tot haat en discriminatie van een bepaald ras. Verwacht wordt dat zij medio februari 1980 terecht zullen moeten staan.

- - -

NATIONALE PARTIJ NEDERLAND

Na enkele jaren stilte treedt de Nationale Partij Nederland weer wat meer op de voorgrond. In april 1974 te Den Haag als stichting opgezet, voert deze partij o.m. de volgende doelstellingen in haar vaandel:

- a. De aaneensluiting van alle Nederlanders op grond van het zelfbeschikkingsrecht der volken. Ieder die momenteel in Nederland verblijft zal kunnen kiezen voor het Nederlandse staatsburgerschap, ongeacht geloof of huidskleur. Degenen die geen Nederlands staatsburger zijn, kunnen alleen als gasten in Nederland verblijven en zijn onderworpen aan de wetten en opvattingen die in Nederland algemeen geldend en gangbaar zijn.
- b. Bestrijding van het parlementarisme dat alle ambten wegschenkt op grond van partijpolitieke overwegingen zonder beoordeling naar karakter of bekwaamheid.
- c. Verplichting voor de staat in de allereerste plaats te zorgen voor werkgelegenheid en welvaart van de staatsburgers. Wanneer het niet mogelijk blijkt alle inwonenden van het rijk dat werk en die welvaart te brengen, dan zullen diegenen die geen staatsburger zijn uit het land moeten worden afgevoerd.

Verder stelt de NPN het staatsbelang boven het individueel belang. De NPN is voor deelname aan de NAVO en de daaruit voor Nederland voortvloeiende verplichtingen, tégen het communisme, socialisme en anarchisme. Voorts is de NPN vóór handhaving van de democratie en spreekt zij zich uit vóór het vorstenhuis.

Bovenstaande principes worden neergelegd in o.m. het blad "De Hollandse Nieuwe", uitgave van de NPN.

Activiteiten

De eerste keer dat de NPN weer voor het voetlicht trad, was begin dit jaar toen de partij, naar aanleiding van de Europese verkiezingen, pamfletten verspreidde in Amsterdam, waarop aan de voorzijde het verkiezingspamflet van de PvdA stond en aan de achterzijde een satirisch verhaal van de NPN.

In Amsterdam zou een groep van 50 personen zich hiermede bezig hebben gehouden. (Deze groep zou ook goede contacten onderhouden met de Italiaanse rechts-extremistische groepering MSI-DN (Movimento Sociale Italiano-Destra Nazionale), via een aantal in Nederland verblijvende Italianen, die zich, eveneens in het kader van de Europese verkiezingen, bezig hielden met sticker-acties van de MSI-DN).

De tweede maal dat de NPN in het nieuws trad, was toen deze Partij op 24 november j.l. in Den Haag wilde demonstreren "tegen de illegale indringers in Nederland". Dit ondanks het feit dat de Haagse burgemeester hiervoor geen vergunning had verleend. De burgemeester had zijn besluit genomen onder meer op grond van een met name voor de Turkse gemeenschap in Nederland discriminerend pamflet ^{*)}, waarop als contactadres het adres van de voorzitter van de NPN stond vermeld.

Daar men in NPN-kring de mening is toegedaan dat dit demonstratie-"verbod" niet berustte op de eigenlijke inhoud van de demonstratie-aanvraag, maar vooral op politieke gronden, wil men in de toekomst elke 2 weken een demonstratie in Den Haag aanvragen. De onderwerpen zullen neutraal worden gehouden. Zo werd voor 8 december j.l. een demonstratievergunning aangevraagd onder het motto "de NPN voor de handhaving van de democratie in Nederland". Toen deze vergunning eveneens werd geweigerd, besloot men niet verder in beroep te gaan tegen dit besluit en middelen aan te wenden om op legale wijze publiciteit voor de NPN te verkrijgen.

= = =

*) Dit pamflet werd oorspronkelijk in omloop gebracht door de Nationale Veiligheids Brigade (NVB). De NVB, die dd.30-10-'71 werd opgericht had tot 1972 als voorzitter P.M.J. van der L. .
In 1972 werd Van der L. afgezet en kwam er een ander bestuur, waarin o.a. J.G. GLIMMERVEEN zitting had. Na 1972 werd niets meer van deze partij vernomen.

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

EUROPEAN CONFERENCE OF CONSCRIPTS ORGANISATION (ECCO)

In het weekend van 3 en 4 november j.l. heeft de 2e conferentie van Europese Dienstplichtigen Organisaties (ECCO II) te Putten plaats gehad.

De ECCO II is een vervolg op het Internationale Soldaten Congres van 17 en 18 maart j.l. te Malmö, ook wel ECCO I genoemd. De openingsrede daarvan werd uitgesproken door Stellan A. , lid van de communistische mantelorganisatie Wereld Vredesraad, die opriep tot de oprichting van een "Soldaten Internationale". Stella A. is ook de drijvende kracht (gewees) in het "Internationaal Komitee voor de erkenning van de DDR", waarvoor hij van de DDR-regering een onderscheiding heeft gekregen. Een ander opvallend aspect van ECCO I was de aanwezigheid van enkele anti-militaristen, onder wie de internationaal bekende militant Thomas S.

Het "Malmö"-congres sprak zich onder meer uit ten gunste van coördinatie van alle Europese dienstplichtigenorganisaties, wat uiteindelijk moet leiden tot de erkenning van de ECCO als de legitieme vertegenwoordiger van de soldaten op internationaal niveau.

ECCO II

- De voorbereiding van ECCO II was in handen van een daarvoor ingestelde "Steering Committee" (SC), samengesteld uit de navolgende soldatenorganisaties:
- Varnpligtiga Arbetsgrupper (Zweden), vertegenwoordigend de regio Noord, te weten Noorwegen, Zweden, Finland en Denemarken;
 - Vereniging voor Dienstplichtige Militairen (Nederland), vertegenwoordigend de regio Midden, te weten West-Duitsland en Nederland;
 - Union Democrática de Soldados (Spanje), vertegenwoordigend de regio Zuid te weten Portugal, Spanje, Frankrijk en Zwitserland.

Het SC had als officieel adres: de Hojelkazerne, Croeselaan 39 te Utrecht.

Het "Nederlandse" aandeel binnen het SC was wel het belangrijkste. De Nederlandse afgevaardigde binnen het SC (tevens lid van de Buitenland Commissie van de VVDM) speelde namelijk een sterk dominerende rol. Hij was met name degene die alle medewerkers voortdurend herinnerde aan het uitvoeren van beveiligingsmaatregelen op alle zaken de ECCO betreffende.

Die rol kon gemakkelijk door de andere SC-leden worden aanvaard omdat hij o.m. de VVDM (hèt grote voorbeeld voor de Soldatenbewegingen in Europa) vertegenwoordigde.

Trotskistische bemoeiingen

Hoewel de conferentie op zichzelf een samenwerkingsvorm beoogde waarbij de belangenbehartiging van de dienstplichtige soldaten centraal zou staan, was de aanwezigheid van enkele personen en organisaties die juist de ondermijning van het huidige "militarisme" tot doel hebben, opvallend.

In dit verband moet Thomas S. worden genoemd, een internationaal bekende anti-militarist, die zich o.a. sterk bezig houdt met ondermijnende activiteiten gericht tegen de in Duitsland gestationeerde Amerikaanse legeronderdelen en die deze activiteiten inmiddels heeft uitgebreid tot de NAVO-strijdkrachten.

Zijn relaties met de Franse militante trotskisten van "le cercle rouge" uitten zich onder andere in subversieve activiteiten in Frankrijk waardoor hij tijdelijk uit Frankrijk is gezet. Als vertegenwoordiger van de door hem opgerichte organisatie RITA (Resistance in the Army) was hij aanwezig op het door de "witte" BVD georganiseerde Anti-NAVO congres '74, de ECCO I en een voorbereidend anti-militaristisch congres op de ECCO II te Joinville op 27 mei 1979, waarvan de deelnemers hoofdzakelijk bestonden uit sympathisanten van de Vierde Internationale. Een gedeelte van die deelnemers zou later de ECCO II bijwonen. Door zijn bemoeienissen werd de "witte" BVD, na aanvankelijk te zijn buiten gesloten, alsnog uitgenodigd tot het bijwonen van de ECCO II.

Ook kunnen genoemd worden Patrick S. (lid van de IDS - "Information pour les Droits du Soldat" -) en Bernard W. (lid van de DLIM - "Comité Droits et Libertés dans l'Institution Militaire" -) beiden lid van een anti-militaristische organisatie die nauwe bindingen met de Franse trotskisten onderhoudt.

Andere aanwezige organisaties met trotskistische banden waren: de "witte" BVD en de LCR (Ligue Communiste Révolutionnaire); de op de conferentie vertegenwoordigde soldaten-organisaties van Zweden, Zwitserland, Frankrijk en Duitsland staan eveneens onder trotskistische invloed.

De "witte" BVD staat momenteel duidelijk onder invloed van de Internationale Kommunisten Bond (Nederlandse sectie van de Vierde Internationale behorend bij de tendens Verenigd Secretariaat).

Reeds geruime tijd is bekend dat met name de trotskisten (IKB) via "acties aan de basis" getracht hebben het Hoofdbestuur van de VVDM te isoleren waardoor de "soldatenstrijd" ook buiten de kazerne zou worden gebracht bij andere organisaties, die niet tot het extreem-linkse kamp zouden behoren.

De trotskisten trachten op internationaal niveau anti-militaristische activiteiten te coördineren. De Vierde Internationale (i.c. Tendens Verenigd Secretariaat) acht het werk onder soldaten van groot belang als onderdeel van haar beleid. Vandaar dat diverse Nationale Secties over z.g. "army-groups" beschikken welke vertegenwoordigers geregeld bijeenkomen, om ervaringen uit te wisselen en activiteiten te coördineren. Bij de samenwerking neemt met name de LCR een belangrijke rol voor haar rekening. Door de verwevenheid van de "witte" BVD met de IKB wekt het geen verwondering dat van de 7 aanwezige "witte" BVD-ers er minstens 4 lid waren van de IKB.

Voorlopige conclusie

De Europese Soldatenbeweging heeft door het vaststellen van een actieprogramma en een voorlopige organisatievorm van de ECCO de fundamenteen gelegd voor een internationale soldatenvertegenwoordiging en belangenbehartiging.

De ECCO wordt echter nu reeds geconfronteerd met de bemoeienissen van anti-militaristische en anti-democratische organisaties (RITA, "witte" BVD, Trotskisten etc.).

Daarnaast moet een toenemende belangstelling van Oosteuropese inlichtingendiensten waarschijnlijk worden geacht. "Foreign Report" van 25 april 1979 maakt melding van een handleiding voor Hongaarse legerofficieren waarin de tactiek wordt besproken om binnen de NATO-onderdelen onenigheid (lees: insubordinatie) te bevorderen. Hiertoe dienen campagnes te worden opgezet ter oprichting van soldatenvakbonden en radicale dienstplichtigen-organisaties in de NATO-landen.

Vanuit dezelfde offensieve benadering zou met name Tsjechoslowakije zich alle moeite getroosten om een zekere positie binnen de ECCO te veroveren.

MOLUKKERS: RECENTE ONTWIKKELINGEN

Hoewel het in de Molukse samenleving in Nederland over het algemeen rustig is, hebben tegenstellingen tussen gematigde en radicale Molukkers in Bovensmilde de ontspannen sfeer in die wijk aangetast. Voornaamste oorzaak van deze fricties is de frustratie van een aantal radicale jongeren over de passieve opstelling van een groot deel van de wijkbewoners tegenover het RMS-gebeuren. Het misnoegen van de jongeren over deze houding heeft geleid tot een aantal incidenten, waarbij gebruik werd gemaakt van vuurwapens.

Aan het Molukse politieke front doet zich een nieuwe impasse voor. De RMS-leiding heeft namelijk in de afgelopen zomer de Nederlandse regering duidelijk te verstaan gegeven geen medewerking aan de uitvoering van haar beleid terzake de Molukse minderheid te verlenen. Bovendien zijn energieke pogingen om de RMS in het buitenland in de belangstelling te brengen zonder resultaat gebleven.

De situatie in Bovensmilde

Achtergrond van de gerezen meningsverschillen in de Molukse samenleving in Bovensmilde vormt de opvatting van de harde kern, dat een belangrijk deel van de gemeenschap zich van het RMS-ideaal vervreemdt. Zij achten het ontoelaatbaar dat de voornaamste Molukse vertegenwoordigende lichamen in de wijk goede betrekkingen onderhouden met de Nederlandse overheid. De Molukse jongeren zijn namelijk van oordeel dat de Nederlandse overheid dit contact slechts aanwendt om de RMS-gedachte te ondermijnen.

De pogingen van de radicale jongeren om het RMS-ideaal weer in de belangstelling van de gemeenschap te brengen, hebben de standpunten slechts verhard.

Een tweede belangrijke bron van irritatie vormt het uitblijven van een beslissing om met de bouw van een Moluks stichtingscentrum te beginnen. De Molukse radicalen zien hierin een bevestiging van het onvermogen van het stichtingsbestuur om de belangen van de Molukse samenleving naar behoren te behartigen.

Daar de radicale groep haar ongenoegen kenbaar maakte door middel van gebruik van vuurwapens, werden maatregelen genomen. In de vroege ochtend van vrijdag 7 december 1979 werd de groep Molukkers op verdenking van verboden vuurwapenbezit in hun woning aangehouden. Bij één van de verdachten werd een vuurwapen en bijbehorende munitie in beslaggenomen. De intensieve verhoren waaraan de verdachten werden onderworpen hebben geen bevestiging opgeleverd van de vage aanwijzingen dat zij voorbereidingen troffen voor een nieuwe gewelddadige actie.

Molukse wijk in Bovensmilde

Politieke ontwikkelingen

Voor het merendeel zijn de toonaangevende Molukse organisaties actief op sociaal-maatschappelijk terrein. De voornaamste kwesties die hierbij de aandacht krijgen zijn de pensioenen van Molukse ex-KNIL-militairen en het bi-cultureel onderwijs. Daarnaast worden onder auspiciën van de Molukse organisatie Badan Persatuan de eerste voorbereidingen getroffen voor de viering van het zesde lustrum van de RMS-proclamatie op 25 april 1980. Opmerkelijk is de tot nu toe geringe belangstelling in de samenleving voor deze gebeurtenis.

De belangrijkste politieke activiteit van de Badan Persatuan is een onderhoud geweest dat een delegatie van het hoofdbestuur onlangs heeft gevoerd met de Minister van Binnenlandse Zaken. Bij die gelegenheid werden aan de Minister tevens de slotresoluties van het jaarcongres van de BP overhandigd. Na afloop van het gesprek sprak dominee S. METIARY de verwachting uit dat het onderhoud de samenwerking tussen de Nederlandse regering en de Molukkers zal bevorderen.

De interesse van ir. MANUSAMA is in de afgelopen periode opnieuw uitgegaan naar het buitenland. Evenals vorig jaar heeft de RMS-leider een Molukse delegatie naar de Verenigde Staten gezonden, die de najaarszitting heeft bijgewoond van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Het voornaamste doel van het bezoek was contacten te leggen met VN-gedelegeerden van landen van de Vierde Wereld, ten einde steun voor de RMS te krijgen.

Het is echter gebleken dat het bezoek nauwelijks resultaat heeft opgeleverd. Volgens de delegatieleden heeft het terreur-imago dat de Molukse gemeenschap in het buitenland heeft, in hoge mate aan dit negatieve resultaat bijgedragen. In een reactie op dit teleurstellende bezoek aan de Verenigde Staten, heeft ir. MANUSAMA zich weinig optimistisch getoond omtrent de mogelijkheden om op korte termijn in het buitenland positieve resultaten te boeken.

De Molukse jongeren

Onder de politiek-radicalen Molukse jongeren, voornamelijk verenigd in het Revolutionair Volksfront "GOHEBA" is sprake van enige matheid. Deze houding is vermoedelijk een reactie op de intensieve werkzaamheden van de afgelopen maanden. De activiteiten van de GOHEBA-leiding waren vooral gericht op het aanbrengen van verbeteringen in de organisatie-structuur en het geven van een cursus politieke scholing voor Molukkers uit Assen.

Het voornaamste initiatief van GOHEBA in de afgelopen periode was een politieke manifestatie die begin november in het gebouw Paradiso in Amsterdam werd gehouden. Dit evenement dat in het teken stond van het algemeen verzet tegen het huidige Indonesische bewind, trok de aandacht door de diversiteit aan organisaties die aan dit gebeuren hebben deelgenomen.

- - -

ARMEENS TERRORISME

De laatste maanden is er in de media veelvuldig melding gemaakt van bom-aanslagen waarvoor Armeense bevrijdingsbewegingen de verantwoordelijkheid opeisten. Deze aanslagen hebben ten doel "te herinneren aan het bestaan van het Armeense volk, dat beroofd is van zijn meest elementaire rechten". Eeuwenlang zijn de christelijke Armeniërs vervolgd.

De vervolgingen beleefden hun climax in de jaren 1915 en 1916 toen meer dan anderhalf miljoen Armeniërs in Turkije werden gedood. Een klein deel van het volk wist zich in veiligheid te brengen en verspreidde zich later over de gehele wereld.

Armeniërs in Nederland

Het aantal Armeniërs in Nederland wordt geraamd op 3500 met concentraties in ondermeer Amsterdam, Almelo en Amersfoort. Naar land van herkomst is de kolonie zeer gedifferentieerd samengesteld (Indonesië, Iran, Turkije, Sowjet-Unie, Syrië, Libanon, Griekenland). Al deze Armeniërs hebben derhalve een verschillende achtergrond, een verschillend sociaal en politiek levenspatroon, wat bepalend is voor de huidige opstelling ten opzichte van het Turkse volk.

In Nederland is een kleine meerderheid uit Turkije afkomstig en over het algemeen nemen deze Armeniërs een gematigd standpunt in met betrekking tot het verleden. Zij gaan ervan uit dat wat de Armeniërs door de Turken is aangedaan, niet valt uit te wissen, maar dat er desondanks naar een zo goed mogelijke verstandhouding met de Turken moet worden gestreefd.

Politieke opvattingen

De Armeense bevolkingsgroepen zijn politiek in te delen naar drie stromingen, waarvan in de meeste landen exponenten bestaan. In Nederland is waarschijnlijk slechts sprake van incidentele politieke gebondenheid.

Onderscheid kan worden gemaakt in:

TASHNAK : een rechtse politieke groepering, die zich als de meest strijdlustige heeft opgesteld en zich merkwaardigerwijs spiegelt aan Russische anarchistische stromingen. Naast een openlijk optredende organisatie, bevindt zich in deze sector nog een geheime harde kern met wat genoemd wordt een Kamikaze-mentaliteit.

HENTSJAK : een gematigd-linkse groepering, die de oude Russische invloeden in Armenië wil handhaven en terrorisme verwerpt.

RAMKAVAR : iets minder gematigd-links dan HENTSJAK, maar ook geweldloosheid voorstaande als enige methode om de Armeense kwestie tot een oplossing te brengen.

Zowel HENTSJAK als RAMKAVAR propageren aansluiting van Armenië bij Rusland. De TASHNAK-groepering zoekt toenadering tot de westerse wereld en Turkije, hoewel men dat laatste niet als zalignmakend beschouwt.

Anti-Turkse opstelling

De Turkse regeringsinstanties bekommeren zich met name in Oost-Turkije nauwelijks om de Armeense bevolkingsgroep. De houding van de Armeniërs ten opzichte van de Turken is dan ook weinig vriendelijk. De radicale Armeniërs beschikken over een groeiende aanhang binnen de eigen gemeenschap. Zo is een nauwere betrokkenheid bij het Armeens verleden gesignaleerd in de Armeense koloniën in Amerika.

In 1973 riep de toen 77-jarige in Amerika wonende schrijver George G. zijn volk op "de nieuwe methode van oorlogvoering na te volgen". Om een voorbeeld te stellen schoot hij in een restaurant in Californië de Turkse consul B. en de vice-consul D. dood. Vanaf die tijd hebben er over de hele wereld aanslagen plaatsgevonden op Turkse doelen.

In Europa is met name de Armeense kolonie in Frankrijk de laatste jaren in een stroomversnelling geraakt. Vooral de jonge uit Syrië en Libanon afkomstige volksgenoten die sympathiek staan tegenover de Palestijnse bevrijdingsbewegingen trachten de apathie en in-activiteit van de officiële Armeense verenigingen in Frankrijk te doorbreken. Zij hebben terroristische organisaties in het leven geroepen, die onder diverse benamingen opereren. Doelstelling van de terreuractiviteiten is het ontwrichten van het Turkse overheidsapparaat en het verkrijgen van autonomie voor het Armeense volksdeel in Turkije.

Organisaties die de verantwoordelijkheid hebben opgeëist voor terroristische activiteiten in de afgelopen periode zijn:

het Geheime Leger voor de Bevrijding van Armenië;

het Nieuw Armeens Verzet;

OTA - FPA (waarbij FPA zou staan voor "les fils du peuple assassiné);

de Wrekers van de Armeense Volkenmoord.

Deze organisaties hebben vooral in 1979 bij voortduring van zich laten horen. Blevens in voorgaande jaren de aanslagen op Turkse doelen en personen beperkt tot enkele per jaar, dit jaar zijn de wraakacties veelvuldiger en op een breder terrein uitgevoerd.

Vrijwel alle aanslagen waarvoor Armeniërs de verantwoordelijkheid op-eisen, motiveren zij uitvoerig. Na de terreurdaad in Kopenhagen (zie Appendix) werden er in de buurt van het pand van Turkish Airlines op straat brieven gevonden, waarin ondermeer stond:

".... We betreuren het als deze operatie slachtoffers heeft geëist, maar we stellen de Turkse autoriteiten hiervoor verantwoordelijk. Herhaaldelijk hebben wij de wereld gewaarschuwd om voor eigen veiligheid uit de buurt van Turkse gebouwen te blijven. Bij deze gelegenheid en voor de laatste keer herhalen we onze waarschuwing.

Lang leve de Armeense revolutie.

Armenië is het land van de Armeniërs.

Glorie aan onze onschuldige martelaren."

Verondersteld mag worden dat er één groep terroristen is, die volgens twee verschillende methodes optreedt, of dat er minstens twee groeperingen zijn met elk een eigen "modus operandi".

Bij de aanslagen op gebouwen zijn vaak op dezelfde manier dezelfde soort explosieven gebruikt. Bij aanslagen op personen komen bij vergelijking als belangrijkste punten van overeenkomst naar voren:

- de snelheid waarmee de actie is uitgevoerd;
- de omstandigheden (in een aantal gevallen: schieten in een door verkeersnoodzaak stilstaande of langzaam rijdende auto);
- de gebruikte wapens die na de actie achtergelaten werden.

Aanslag op de Turkse ambassadeurszoon in Den Haag

Op vrijdag 12 oktober 1979 kwam in Den Haag de zoon van de Turkse ambassadeur in Nederland om het leven door een aantal gerichte schoten van dichtbij op hem afgevuurd. Op het moment van de aanslag wachtte hij voor een rood verkeerslicht. Kort na de aanslag werd bij het persbureau Agence France Presse in Den Haag telefonisch meegedeeld dat het "Gerechtigheidscommando voor de volkerenmoord op de Armeniërs" de verantwoordelijkheid voor de moord opeiste. In het

onderzoek van de gemeentepolitie Den Haag hebben getuigenverklaringen, buurt-onderzoek en enkele aanhoudingen nog niet geleid tot klaarheid in deze moordzaak. Wel is een grote mate van overeenkomst tussen de aanslag in Den Haag en aanslagen op Turkse personen in voorgaande jaren gebleken. Of de commandogroep, die in Den Haag heeft geopereerd, steun heeft gekregen vanuit de Armeense kolonie in Nederland is (nog) niet vastgesteld. Dat bij een aantal aanslagen (Parijs, 18 november; Madrid, 26 november en Rome, 9 december) ook niet-Turkse doelen getroffen zijn, kan wijzen op verschuiving van de wraakacties naar een breder terrein.

Overzicht van aanslagen in Europa waarvan door Armeense groeperingen de verantwoordelijkheid is opgeëist:

22-10-75	Turkse ambassadeur in Wenen vermoord.
27-10-75	Turkse ambassadeur in Parijs vermoord, waarbij tevens diens chauffeur gedood.
16- 2-76	De eerste secretaris van de Turkse ambassadeur in Beiroet doodgeschoten.
9- 6-77	Turkse ambassadeur bij het Vaticaan vermoord.
3- 6-78	Bij aanslag op de Turkse ambassadeur in Madrid komen zijn vrouw, haar broer en hun chauffeur om het leven.
8- 7-79	<u>Parijs</u> : aanslagen op Turkse ambassade en gebouw van Turkish Airlines.
22- 8-79	<u>Genève</u> : aanslag op Turkse ambassade.
27- 8-79	<u>Frankfurt</u> : aanslag op kantoor Turkish Airlines.
4-10-79	<u>Kopenhagen</u> : aanslag op kantoor Turkish Airlines.
12-10-79	<u>Den Haag</u> : zoon van Turkse ambassadeur vermoord.
18-11-79	<u>Parijs</u> : aanslagen op kantoren Turkish Airlines, KLM en Lufthansa.
26-11-79	<u>Madrid</u> : aanslag op kantoor Amerikaanse luchtvaartmaatschappij TWA.
9-12-79	<u>Rome</u> : aanslagen op kantoren El-AL, Pan-Am en British Airways.
22-12-79	<u>A'dam</u> : aanslag op kantoor Turkish Airlines.
22-12-79	<u>Parijs</u> : moordaanslag op directeur van Turks reisbureau.
22-12-79	<u>Keulen</u> : bomaanslag op gebouw van Turkse gebedsorganisatie.